

A HONVÉDKÓRHÁZ – ÁLLAMI EGÉSZSÉGÜGYI KÖZPONT LEHETŐSÉGEI ÉS FELADATAI A TÖMEGES ÉS SPECIÁLIS SÉRÜLT ELLÁTÁSBAN

Dr. Schandl László o.dandártábornok
címzetes egyetemi docens
Honvédkórház – Állami Egészségügyi Központ
főigazgató

1.) Történeti háttér

Több mint 110 éves múltra tekinthet vissza kórházunk, a Honvédkórház- Állami Egészségügyi Központ.

Röviden néhány adat, érdekesség kórházunk történetéből:

A budapesti „K.u.K. Militar-Bauabteilung” tervei alapján, a Budapest Székesfőváros akkori polgármestere 1897. augusztus 6-án adta meg az építési engedélyt a „K.u.K. Garnisonspital N°16” felépítésére.

1899. június 30-án kezdi meg működését a császári és királyi katonaság kórházaként 16. számú K.u.K. Garnisonhospital néven, Budapest erdőtelki dülőnek nevezett városrészén, a Hungária körút, Levente, Gömb és Hajdú utcák által határolva. Épületei: a kétemeletes törzsépület (megnyitása napjától kezdve napjainkig a mindenkori kórházparancsnok elhelyezését szolgálta), 7 különálló egyemeletes betegosztály-épület (egy részben ma is a gyógyító ellátást folyik), és egyéb kiszolgáló épületek.



A kórház akkori felügyeleti hatósága a 4. Hadtestparancsnokság volt, amelynek egészségügyi főnöke a híres Dr. Myrdatz orvos vezérőrnagy ellenőrizte a kórház működését.

Az I. világháború harctereiről özönlő sebesültek száma messze meghaladta a hátszági kórházak befogadóképességét, ezért a kórházi férőhelyeket barakkokkal szaporították. Ennek eredményeképp a kórház befogadó képessége meghaladta az 1000 főt.

1914 novemberétől datálható a kórház katona-egészségügyi tudományos tevékenysége. Ettől az időtől kezdve a harci sebesültek ellátása, a katona-egészségügy szervezésének irányítása összefügg a kórház mindennapi életével.

A következő években kórházunk neve többször változott. 1920-tól 2. sz. Honvéd és Közrendészeti Kórház, majd 1922-től 8. Honvéd és Közrendészeti Helyőrségi Kórház lett.

1938-ban a kórház neve „10. sz. Honvéd Helyőrségi Kórház” névre változott. 1940-től az épületek elnyerték ma is látható formájukat és a kor színvonalának megfelelően modernizálták (pl.: központi fűtés) azokat.

A második világháború alatt a fekvőbetegek száma meghaladta az 1500 főt. Az osztályokon nem volt ritka jelenség, hogy két katona feküdt egy ágyon. A magyar sebesültek mellett nem volt elhanyagolható a kezelt, sebesült hadifoglyok száma sem. A szovjetek mellett kisebb számban amerikai és angol pilótákat és francia katonákat is gyógyítottak a magyar katonáorvosok. A szovjet és francia betegek lelkiismeretes ápolásáért a háború után külön köszönetnyilvánítás történt.

A fővárost ért bombázások 1944-ben súlyosan megrongálták a kórház épületeit is. 1944 decemberében a kórház anyagával és beosztott személyzetének egy részével a budai Kiskorona utcai iskolában kényszerült áttelepülni. A beosztott személyzet később nagy veszélyek közepette visszatért Pestre és a jelenlegi Honvédelmi Minisztérium épületének pincéjében egy rögtönzött kórházat létesített. Innen a harcok következtében tovább mentek a Magyar Nemzeti Bank pincéjébe. A visszamaradt csekély létszám hamarosan szovjet fogságba esett.

1944 decemberétől 1945. május 15-ig kórházunk a Svéd Vöröskeresztes Hadikórház, majd 1945. június 2-ig a Szovjet Hadikórház nevet viselte. 1945 tavaszán megkezdődött a romokban heverő kórház újjáépítése.

1945. június 2-án megalakult az 1. Honvéd Helyőrségi Kórház, amely 1945. június 11-én megkezdte a betegfelvételt. Az osztályok dolgozói lelkesedéssel végezték a helyreállítási munkálatokat, és közben odaadással, nagy szakértelemmel látták el a betegek kezelését is.

1947. augusztus 1-től kórházunk új neve Honvéd Központi Kórház lett. 1948-tól került sor a Néphadsereg újjászervezésén belül a korszerű egészségügyi szolgálat megszervezésére. A személyi és anyagi feltételek biztosítása nagy munkát igényelt. A kórházban specializált osztályokat szerveztek, a meglévő osztályokat pedig korszerűsítették. (Szájsebészet, fogtechnikai labor, röntgen osztály újjászervezése stb.) 1949-ben az idegosztály hazánkban az egyik legelső EEG készülékkel dolgozott, és egyike volt azoknak az osztályoknak, akik elsőként kezdhették meg az elektroencephalographiás vizsgálatokat. A prosectura önálló osztállyá vált és megkezdte a műtéti anyagok kórszövetteni feldolgozását.

A Honvéd Rendelőintézet 1950. április 1-én nyílt meg a VII. kerület Gorkij fasor 9 szám alatt. 1951-ben megalakult az Idegsebészeti Osztály, és még ebben az évben megnyílt a Honvéd Vérellátó Intézet és megindult az önálló munka, eleinte 4-5 fő véradó jelentkezésével. Az elkövetkező években a Központi Kórház a Néphadsereg egészségügyi bázisintézetévé nőtte ki magát. Megalakult a Baleseti Sebészeti Osztály, amely a friss sérültek ellátására szolgáló, konzervatív valamint a rehabilitációs részlegre tagozódott. Az osztály bekapcsolódott a nagybudapesti baleseti felvételi ügyeletbe, ezáltal a baleseti ellátás élvonalába került.

A kórház fejlesztése és a kórházban folyó kutató- és továbbképző tevékenység tovább folytatódott. Megalakult a tudományos tanács és a kórházi dolgozók több tudományos konferencia szervezésében, a katonaállomány pedig több komplex egészségügyi harcászati gyakorlatokon is részt vett. 1967 és 1971 között befejeződött a kórház következő felújítása. Az osztályok végleges helyükre kerültek.

Az 1968 és 1973 között kórházunk neve MN Központi Kórház volt, amelyet az MN Központi Katonai Kórház név követett egészen 1990-ig.

1990-ben az intézmény neve MH Központi Katonai Kórházra, majd 1995-ben MH Központi Honvédkórházra változott. A magas színvonalú gyógyító és tudományos tevékenység továbbra is a kórház legjellemzőbb tulajdonsága volt, és egyre nagyobb részt vállalt a civil lakosság ellátásában, a fővárosi ügyeletben való részvétellel. 2006-ban az

intézmény felvette korábbi orvosa és az 1956-os események idején parancsnoka, Dr. Radó György orvos vezérőrnagy nevét.

2007. március 1-jével a magyar katonaegészségügyi intézményrendszere egységes szervezetté alakult MH Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ néven.

2007. július 01-jén a Honvédkórház területén jött létre az Állami Egészségügyi Központ (Honvéd, Rendészeti és Vasút-egészségügyi Központ) az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Központi Kórház és Intézményei, a Magyar Honvédség Verőcei Betegotthon, az MH Hévízi Mozgásszervi Rehabilitációs Intézet, az MH Balatonfüredi Kardiológiai Rehabilitációs Intézet, a MÁV Kórház- és Központi Rendelőintézet, a Budai MÁV Kórház, továbbá az Országos Gyógyintézeti Központ és az MH Dr. Radó György Honvéd Egészségügyi Központ fekvőbetegellátó- és egyes járóbetegellátó elemeinek átvételével. Az új intézet súlyponti kórházként az ország egyik legjelentősebb egészségügyi intézete lett, melyre az akkori egészségügyi reform zászlós hajójaként tekintettek.

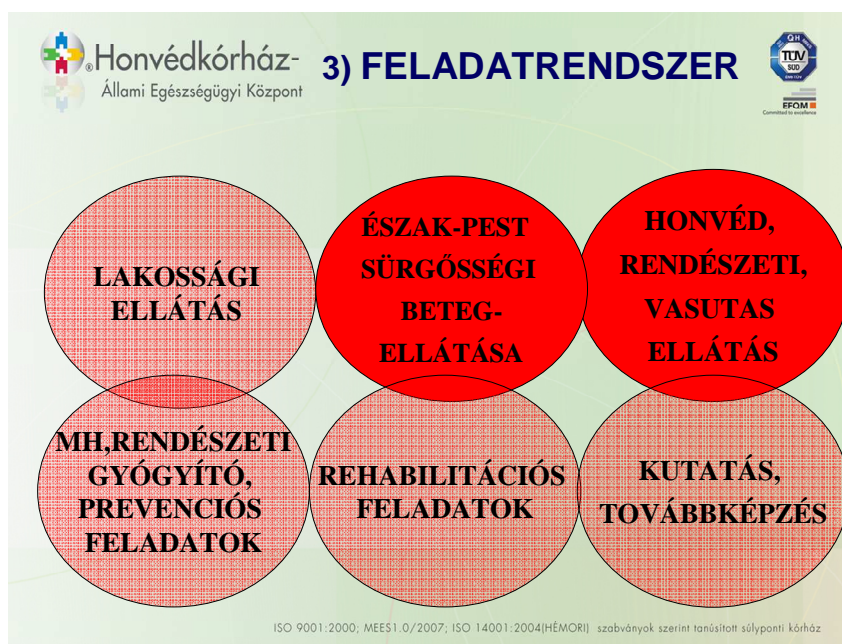
2010. augusztus 2. óta az intézmény a Honvédkórház - Állami Egészségügyi Központ (Honvéd, Rendészeti és Vasút-egészségügyi Központ) néven működik.

2.) Jogszabályi háttér

A Honvédkórház tömeges és speciális sérültellátásának jogszabályi háttérét – a teljesség igénye nélkül és az általános érvényűeket nem említve – az alábbi felsorolt törvények és rendeletek adják:

- Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. Törvény;
- Az egyes központosított egészségügyi szolgáltatók által nyújtott szolgáltatások igénybevételéről, valamint a külön meghatározott személyek tekintetében fennálló egészségügyi ellátás rendjéről szóló 175/2007. (VI. 30.) Kormány Rendelet;
- Az egészségügyi intézmények katasztrófaterveinek tartalmi követelményeiről szóló 29/2000. (X. 30.) EüM rendelet;
- Az egészségügyi ellátás folyamatos működtetésének egyes szervezési kérdéseiről szóló 47/2007 (V.11.) ESzCsM rendelet;
- Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 16/2000. (VI.20.) EüM rendelet.

3.) A Honvédkórház feladatrendszere



A Honvédkórház alapvető feladata az elődintézetek igényjogosulti körének ellátása, így a honvédelmi és rendvédelmi szervek hivatásos és szerződéses valamint köztisztviselő és közalkalmazotti állománya, a vasúti alkalmazottak és közeli hozzátartozóik fekvő és járóbeteg-szakellátása. A Honvédkórház jelentős szerepet vállal a polgári lakosság területi elvek alapján történő, kiemelten Észak-Pest, ellátásában.

Kórházunk végzi, külön erre a feladatra elkülönített, a biztonsági előírások betartására alkalmas rendelőben és fekvőbeteg osztályon, a védett vezetők, az állami vezetők, a minisztériumok kabinetfőnökei, a kormánybiztosok és a törvény alapján állami vezetői juttatásra jogosultak gyógyító ellátását is.

A Honvédkórház 1101 aktív és 220 krónikus, valamint 613 rehabilitációs ágyon, összesen hét telephelyen, közel 3000 rendkívül jól képzett szakemberrel fogadja a betegeket.

Az intézmény orvosai az elődintézményekben szerzett és a sokszakmás intézet előnyei miatt továbbfejlesztett speciális beavatkozások sorát végzik. Az intézet speciális jellegének egyik erőssége a teljes körű traumatológiai, neurotraumatológiai és égési sérülések ellátása, ami kiemelt fontosságú a honvédelmi és a katasztrófa ellátásban is.

A katasztrófa ellátás területén kiemelt szinten számítanak a katonai szakterület általános és speciális gyógyító képességeire. A katonai feladatrendszerből adódóan, szükség esetén azonnal tudunk fogadni nagyszámú sérülteket. (pl.2010. kolontári iszapkatasztrófa)

A Magyar Köztársaság szuverenitása, területi és légtér integritása védelméhez, valamint a szövetségi rendszerekben vállalt kötelezettségek teljesítéséhez szükséges katonai egészségügyi képességek kialakítása és fenntartása, továbbá az ezekhez szükséges feltételrendszer biztosítása, a békefenntartói és humanitárius egészségügyi feladatok végrehajtása kiemelt feladatként jelentkezik a Honvédkórház számára.

A missziós tevékenység prioritást élvez mind a gyógyító, mind a megelőző tevékenységek biztosításakor. A külföldi szolgálatteljesítés során megsérült, megbetegedett személyek repatriálása, a légi-földi kiürítés megszervezése, hazai gyógyítása,

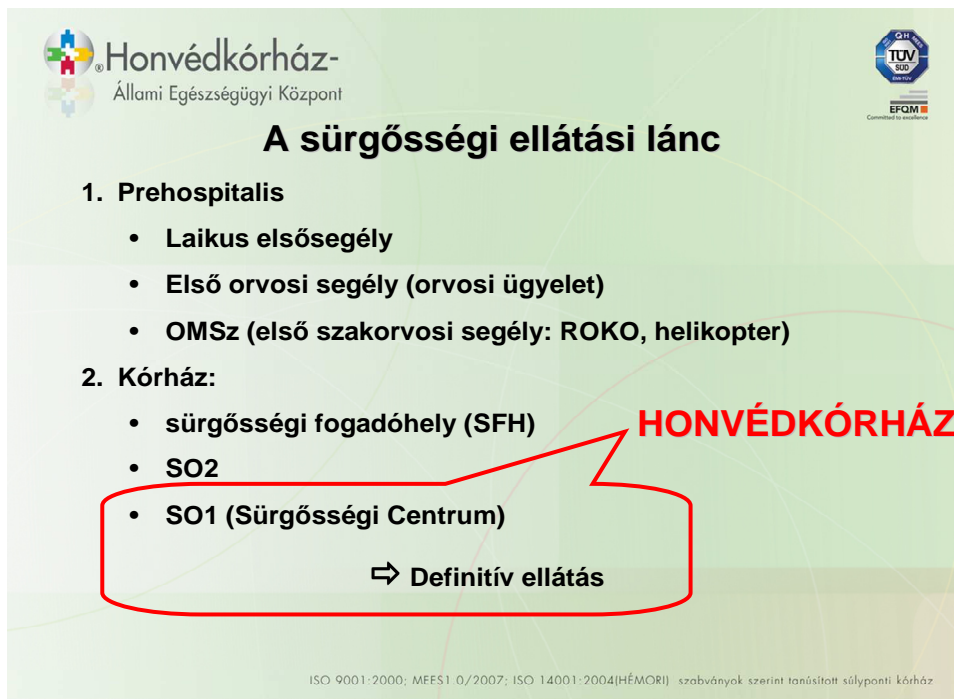
szolgálatképességének helyreállítása, a missziókban egészségügyi ellátást végző orvosok, szakdolgozók számára az azonnali konziliáris (telemedicina) segítségnyújtás szintén fontos feladatot jelent.

A Honvédkórház részt vesz, speciális feladatként a honvédelmi és rendvédelmi állomány alkalmasság- és felülvizsgálatában, az MH főszakorvosi feladatokban, a hivatásos és szerződéses katonai állomány egészségügyi kiképzésében, szakképzésében és továbbképzésében, a katonai gyakorlatok, különböző állami rendezvények egészségügyi biztosításában.

A betegellátás mellett magas szintű oktató, tudományos és kutatótevékenység folyik: közel 100 tudományosan minősített kolléga, több mint 20 egyetemi tanár dolgozik az intézményben, ezzel biztosítva a katona-egészségügyi szakember (szakdolgozó, orvos) képzés magas színvonalát, ami a missziós tevékenységek során nemzetközi elismerést vált ki.

4.) Sürgősségi ellátás

A sürgősségi ellátás az alábbi szintekre osztható:



A sürgősségi ellátási láncban a Honvédkórház Sürgősségi Betegellátó Centruma a legmagasabb szintű ellátó helyként tudja fogadni a betegeket, akik számára definitív ellátást is tud biztosítani.

2011. május 31-én a Kormány elfogadta a Nemzeti Erőforrás Minisztérium (NEFMI) Egészségügyért Felelős Államtitkársága által készített „Simmelweis terv” szakmai koncepciót.

A sürgősségi ellátás kiemelt jelentősége miatt a Semmelweis terv külön fejezetben foglalkozik a sürgősségi ellátó rendszer fejlesztési tervével, amely szerint:

„A kórházi sürgősségi ellátást két alapelv mentén kell megszervezni:

- (1) akut beteget ellátó kórház nem működhet megfelelő sürgősségi betegellátó osztály (SBO) nélkül;
- (2) sürgősségi ellátásra szoruló beteg csak megfelelő, akut betegek ellátására felkészült, SBO-val rendelkező kórházba kerülhet.”

„A kórházi sürgősségi ellátás kötelező ismérve: egy telephely, azon belül egy sürgősségi belépési pont („egy kapu”), amely a meghatározott felkészültségű SBO-ra nyílik.

Az SBO-n a szükségletalapú sürgősségi ellátás összes feltétele adott:

- épület, eszközpark, emberi erőforrás
- az érintett társszakmák háttérkapacitása az intézmény azonos telephelyén, lehetőleg egy épületen belül.

Az SBO előre lefektetett elvek mentén rendelkezik az adott kórház szabad kapacitásával, operatíván elosztva a kórház erőforrásait.”



A Semmelweis tervben meghatározott feltételeknek a Honvédkórház maradéktalanul megfelel.

Kórházunk Sürgősségi Betegellátó Centruma (SBC) mintegy 2000 m² területen tudja fogadni, ellátni a kórházba a földi és légi úton érkező sürgősségi ellátást igénylő sérülteket/betegeket.

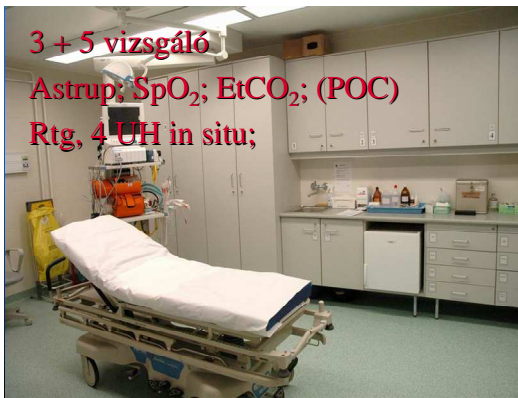
Egyszerre 4 mentő fogadására képes.



A kórház tetején található heliportra civil és katonai helikopterek is érkehetnek.




A Honvédkórház Sürgősségi Betegellátó Centruma a magas szintű szakmai igények szinte teljes kielégítésére képes, a legmodernebb eszközökkel van felszerelve.




A Honvédkórház a gyermekgyógyászat kivételével valamennyi orvos szakmai diszciplínát műveli, így rendelkezik a súlyos sérült és /vagy speciális sérült ellátási képességgel.

Az alábbiakban felsorolt szakmák biztosítják a sürgősségi ellátásunk szakmai hátterét, biztosítják az ellátási képesség teljes tárházát a hozzánk érkező főleg fővárosi, de az ország egész területéről is szállított betegek számára.



Honvédkórház-
Állami Egészségügyi Központ

Szakmai háttér



- Sürgősségi Betegellátó Centrum (1., 2.telephely)
- Aneszteziológia és Intenzív terápia (1., 2.telephely)
- Baleseti sebészet
- Idegsebészet
- Általános sebészet (1, 2. telephely.)
- Égés- plasztika
- Szájsebészet
- Szív-, ér-, mellkassebészet
- Belgyógyászat ((1., 2.telephely)
- Pszichiátria
- Ideggyógyászat
- Képződiagnosztika
- Laboratóriumi diagnosztika
- Fül-orr-gégészet
- Szemészet
- Urológia

Súlyos sérült és/vagy speciális sérült ellátási képesség

ISO 9001:2000; MEES 1.0/2007; ISO 14001:2004(HÉMORI) szabványok szerint tanúsított súlyponti kórház

A Sürgősségi ellátó helyeknek fontos feladata az alábbi:



Néhány adat szolgáljon ennek bemutatására:

2008.: Intrahospitális kapu működése 19.000 betegadat értékeléséből (Honvédkórház)

SBO-ról ellátás után távozott:	68 %
SBO fektetőjében megfigyelés alatt:	32 %
SBO fektetőjéből megfigyelték közül osztályos felvétel:	42 %

1974.: USA, Sürgősségi ellátás bevezetése után

SBO-ról ellátás után távozott:	80 %
SBO fektetőjében megfigyelés alatt:	20 %

5.) Katasztrófavédelem

Az országos, valamint a fővárosi katasztrófa ellátásban a Honvédkórház ellátási képességeire fokozottan számítanak a katasztrófa ellátás szervezéséért felelős állami és honvédelmi szervek. Kórházunk megalakulása óta, és azóta is, prioritással figyelünk erre a fontos területre. A dokumentumok közül szinte elsőként készült el intézetünk katasztrófa terve, amelyet folyamatosan napra készen tartunk.

Feladataink vannak úgy a civil, mint a katonai területen belül is.

Az állami feladat részét képezi (2006. évi CXXXII. törvény alapján) a 3 órán belül 115, 6 órán belül 231 ágy biztosítása katasztrófa sérültek számára. A Honvédségi Katasztrófavédelmi Rendszerben (HKR) is kijelölt feladatai vannak a kórháznak, így 100 ágy biztosítása a HKR részére a katona sérülteknek, a Mobil Orvos Csoport (MOCS) 1. sz.

váltásának speciális képzettséget igénylő és szinte a teljes 2. váltásának biztosítása. Influenza pandémia esetén mi biztosítjuk az aktív rendészeti, honvédelmi, vasutas állomány, és a védett vezetők fekvőbeteg ellátását.

A magyarországi sugársérültek ellátásának egyik centrumaként szolgál kórházunk, mivel az ellátásukhoz szükséges összes szakmai képességgel rendelkezünk.

A Magyar Honvédség megelőző védelmi és minősített időszak feladatai között, mint katonai intézmény, a Honvédkórház biztosítja a ROLE 3 (kórházi) és a ROLE 4 (rehabilitációs) feladatokat. Ez NATO feladatunk is a missziós tevékenységben belül.

Külön ki kell emelni az előzetes egyeztetés fontosságát a katasztrófa ellátás tervezésekor a védelmi igazgatás helyi, illetve területi szerveivel, továbbá mindazokkal a szervekkel, amelyek közreműködése a terv végrehajtásához szükséges. (pl. helyi Védelmi Bizottságok, ÁNTSZ, OMSZ, Rendőrség, Vízművek, Gázművek,.....Honvédkórház Honvédelmi Minisztérium, Honvéd Vezérkar)

6.) Speciális katonai feladatok

- Honvédelmi katasztrófavédelmi rendszer része;
- Minősített időszak feladatok;
- Missziós tevékenység;
- Kiképzési tevékenység;
- Állami, honvédelmi és rendvédelmi események biztosításában való részvétel.



A felsorolt katonai feladatok teljesítése alkalmából megszerzett tapasztalat biztosítja azt a speciális jártasságot a Honvédkórház katonai állománya számára, amellyel biztosan képesek lesznek a tömeges sérültellátás biztosítására. Amelynek fenntartásában fontos szerepe van annak, hogy kórházunk aktívan részt vesz a hét minden napján (több szakmában is) Budapest ügyeleti ellátásában.

7.) Összegzés

- Több mint 110 éves hagyomány és tapasztalat.
- Szakmai és infrastrukturális feltételek.
- Jártasság

Országosan egyedülálló képesség!

